

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Sekondarji 2022

IL-HDAX-IL SENA

IL-MALTI (Il-Qari u l-Kitba)

IL-HIN: Saghtejn

L-Isem: _____

Il-Klassi: _____

Għall-istudent/a:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. L-ortografija, il-punteġġjatura, is-sintassi, l-ideat u l-preżentazzjoni tajbin jgħinuk tikseb riżultati aħjar.

Għall-għalliema:

IL-MARKI	It-Taħdit	20	
	Is-Smigh	20	
	Ix-Xogħol Tul is-Sena	10	
	Il-Qari u l-Kitba	50	
	IT-TOTAL	100	

Taqsima	1A	1B	1Ċ	1D	2A	2B	TOTAL
Marka	8	7	6	14	8	7	50
Marka tal-Istudent/a							

Kummenti:

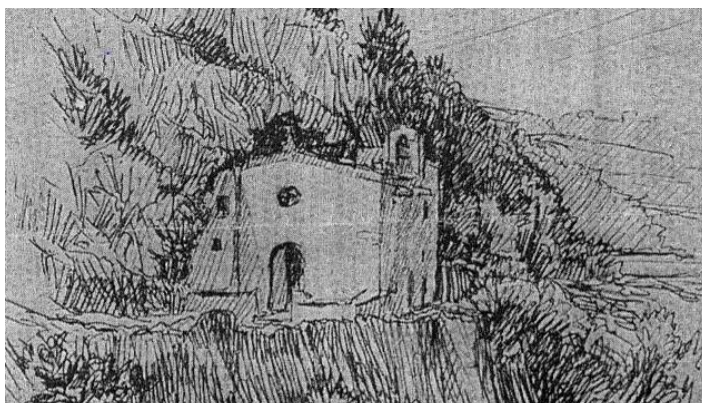
Aqra s-silta li ġejja u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

Il-Wied u l-Kappella tal-Lunzjata

Wied il-Lunzjata jinsab fil-gżira tant sabiha t'Għawdex. Tista' tinzel għalih mir-Rabat jew inkella mir-raħal Ta' Kerċem. Post li tista' tgħid huwa ġenna tal-art fejn il-ħdura tas-siġar u tar-raba' jksu l-art għammiela u l-ġnub tal-wied. Hawn issib siġar tar-rummien, tat-tin, tal-lewż, tal-ħarrub u ma jonqosx ukoll il-pal bil-bajtar tax-xewk. (par.1)

Il-Wied tal-Lunzjata huwa post kwiet u maqtuġħ mill-istorbju tad-dinja tal-lum. Dan wassal biex wieħed mill-poeti Maltin, Ġorġ Zammit jikteb waħda mill-isbaħ poeżiji tiegħu. Dak iż-żmien kien jaħdem Għawdex u kien iħobb imur iqatta' hin twil f'dan il-wied. F'din il-poeżija bl-isem ta' 'Lill-Wied tal-Lunzjata', Zammit jikteb dwar in-natura u jagħmel referenza wkoll għall-knisja żgħira li wieħed jista' jsib f'dan il-wied. (par.2)

Fil-fatt, iżejjen wieħed mill-ġnub ta' dan il-wied pittoresk, hemm maqdes ħelu u qadim. Kappella, li hija ddedikata lill-Madonna tal-Lunzjata li tmur lura żgur sal-1347. Din il-kappella għandha faċċata sempliċi, nieqsa minn kull tiżjin u kulma fiha hu bieb b'forma nofs tond u tieqa tonda fuqu. Fuq wara iktar tard, fl-1700 nbriet kamra oħra li hi oġġla mill-kappella li fuqha hemm kampnar. Il-knisja għandha wkoll parapett żgħir quddiemha. (par.3)

Għalkemm meta tħares lejn din il-kappella minn barra tiegħu impressjoni li din hi żgħira ħafna, kif tidhol fiha tinduna li mhux żgħira daqskemm wieħed jimmaġina. Il-kappella hi ta' forma rettangolari b'altar wieħed. Fuq il-bieb ta' barra hemm gallerija tal-injam u fuq in-naħa ta' wara tal-kappella hemm kamra żgħira li sservi bħala sagristija. (par.4)

Qrib il-kappella hemm arkata b'għajn tal-ilma. Din inbniet fi żmien il-Gran Mastru Perellos u fiha kien hemm maqtuġħin banjijiet fil-blat li fihom in-nies tal-inħawi kienu jmorru jaħslu l-ħwejjeġ fl-ilma ġieri ta' dan il-wied. (par.5)

Illum fiha ssir quddiesa kuljum fil-ħamsa ta' waranofsinhar u waħda l-Ħadd fis-sieġha. Isiru wkoll fiha quddies tat-tiġijiet. Jalla din il-kappella tibqa' fl-istat tajjeb li tinsab fih illum. (par.6)

Wieġeb il-mistoqsijiet fuq li għadek kemm qrajt.

1. '*Post li tista' tgħid huwa ġenna tal-art*' (par.1) Xi tfisser l-espressjoni '*ġenna tal-art*'?

_____ (marka)

2. Semmi żewġ tipi ta' siġar li wieħed isib f'dan il-wied. (par.1)

_____ (marka)

3. Ġorġ Zammit kiteb poeżija bl-isem '*Lill-Wied tal-Lunzjata*'. (par.2) Fiha jikteb dwar żewġ affarijiet li huma:

a. _____ b. _____ (marka)

4. Minn barra l-kappella hija waħda sempliċi. Fil-faċċata tagħha hemm tieqa kif ukoll parapett. Iddeskrivi kif inhuma dawn it-tnejn skont is-silta. (par.3)

a. it-tieqa - _____

b. il-parapett - _____ (marka)

5. Għal xiex isservi l-kamra li hemm fuq wara tal-kappella? (par.4)

_____ (marka)

6. Fejn il-kappella hemm arkata b'għajn tal-ilma. Għal xiex kienu jużawha n-nies fl-antik? (par.5)

_____ (marka)

7. Il-kappella tal-Lunzjata għadha miftuħa għall-pubbliku? Kif taf? (par.6)

_____ (2 marki)

Aqra din is-silta.

Kienet saret drawwa li kull meta nitla' Għawdex ngħaddi sa ħdejn Toni Vassallo tar-Rabat. 4 snin wara li ħareġ bil-pensjoni, Toni xtaq johloq xi ħaġa biex ikun jista' jgħaddi l-ħin. Gietu l-idea li jaħdem presepju magħmul mix-xemgħa. Darba staqsejtu minn fejn kien qed iġib dik ix-xemgħa kollha. Hu kien pront qalli: "Ħbiebi li jaħdmu fiċ-ċimiterji jgħibuli l-fdalijiet tax-xemgħat u jien inħollhom biex ikolli l-materjal." Trid tara x-xenarju Għawdexi li kien qed jaħdem, b'għar li jixbah lil Għar ta' Ninu u ma naqsux ukoll l-irziezet, il-galleriji u l-imtiehen. Kull min kien iżuru, kien itih nagħga magħmula mix-xemgħa bħala tifikira.

Wieġeb il-mistoqsijiet li ġejjin.

1. Qiegħed il-verb bil-linja taħtu fil-plural:

Hu jogħhod ir-Rabat.

Huma _____ r-Rabat.

2. Qiegħed fl-**Imperattiv Plural**.

a. Nitla' Għawdex. _____ Għawdex.

b. Johloq xi ħaġa. _____ xi ħaġa.

3. Ikteb in-numru **fi kliem**:

4 snin wara: _____

4. Aqleb **f'diskors indirett** din is-sentenza:

Hu qalli: "Ħbiebi li jaħdmu fiċ-ċimiterji
jnewluli l-fdalijiet tax-xemgħat u jien
inħollhom."

5. Aqleb il-verb fis-sentenza t'hawn taħt fil-**passat**:

Dejjem ngħaddi ħdejn Toni.

Dejjem _____ ħdejn Toni.

6. Poġġi s-sinjal tal-**puntegġjatura** t-tajjeb fl-aħħar ta' din is-sentenza. Iktbu gol-kaxxa.

Xi ġmiel ta' presepju

Ikteb madwar 200 kelma fuq WIEĦED minn dawn is-sugġetti. Tinsiex li trid turi wkoll il-pjan tal-kitba tiegħek. (12-il marka)

1. Meta sajjart l-ewwel darba.

Ikteb storja li matulha tirrakkonta l-ewwel darba li ppruvajt issajjar.

Dawn il-mistoqsijiet li ġejjin jistgħu jgħinuk:

- Kemm ilu u kemm kellek żmien?
- Fejn kont?
- X'kienet ir-raġuni li sajjart int?
- Mort tixtri xi ingredjenti?
- X'sajjart u min kiel minnu?
- Ghenek xi ħadd?
- Sibtha diffiċli jew faċli?
- Ħriġt sodisfatt/a?

2. Gabbana tal-ikel waqt xi festa.

F'dan il-komponent trid tiddeskrivi gabbana tal-ikel waqt xi festa.

Dawn il-mistoqsijiet li ġejjin jistgħu jgħinuk:

- F'liema raġal/festa rajt din il-gabbana?
- Ilek li rajtha?
- Kif kienet id-dehra tagħha?
- X'kien l-isem tagħha?
- X'tip ta' ikel u xorb kienu qed jinbiegħu?
- Xi rwejjah stajt ixxomm?
- Kemm kien hemm nies jixtru?
- Hemm xi affarijiet li kieku kont tbiddel fiha?

3. **Ħajti mingħajr it-teknoloġija.**

F'dan il-komponent trid tiddiskuti jekk hux possibbli tgħix mingħajr teknoloġija u għalfejn.

Dawn il-mistoqsijiet li ġejjin jistgħu jgħinuk:

- X'nifhmu meta ngħidu 'teknoloġija'?
- X'inhuma l-vantaġġi u l-iżvantaġġi tat-teknoloġija?
- X'affarijiet tuża li huma marbuta mat-teknoloġija?
- X'inhuma l-isfidi li qed tħabbat wiċċhom magħha s-soċjetà tal-lum fejn jidhru l-affarijiet teknoloġiċi?
- Taħseb li kapaċi tgħix mingħajr it-teknoloġija? Għaliex?
- Kif qed tara l-ħajja tiegħek u ta' familtek fil-futur?

Uża dan l-ispazju biex tagħmel il-pjan tal-kitba tiegħek.

(2 marki)

In-numru tal-komponent magħżul: _____ (12-il marka)

In-numru tal-komponent magħżul: _____ (12-il marka)

[illegible]

This image shows a full page of blank white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for writing or drawing. There are no margins, text, or other markings on the paper.

2A. Ir-Referenza għall-Kuntest: Il-Poeżija (*Bejn Haltejn*)**8 marki**

Aqra sewwa din is-silta mill-poeżija *Aqta' Fjura u Ibni Kamra* ta' Immanuel Mifsud u wieġeb il-mistoqsijiet fuqha.

***Aqta' Fjura u Ibni Kamra* ta' Immanuel Mifsud**

Aqta' fjura u ibni kamra;
Aqla' sigra u tella' dar;
Imxi metru, ibni villa;
Tinkwetax ... dak li sar sar.

Mur pass ieħor u ibni torri;
Itla' fl-għoli, miss is-shab;
Tinkwetax jekk shaqt l-għelieqi,
Kulma ħlejt kien naqra trab.

5

Dur mal-kosta, fittex rokna;
Arma *boathouse* fuq il-blat;
Anki 'l baħar aghmel tiegħek
U ħallik mill-pixxispad.

10

Tagħtix kas li l-baħar tiela'
Itla' fl-għoli anki int:
Bnejt it-torri, itla' fuqu,
Ibda gawdi dak li ħdimt.

15

Wieġeb:

- Tul il-poeżija, il-poeta qed juża l-kmand. Ikteb żewġ verbi mis-silta biex turi dan.
_____ (marka)
- Kull strofa f'din il-poeżija fiha _____ versi u għalhekk kull strofa nsejġulha
_____. (2 marki)
- Sib u ikteb żewġ kelmiet li qed jirrimaw.
_____ (marka)
 - Din it-tip ta' rima nsejġulha: ☐ mbewsa ☐ mqabbża (marka)
- F'din il-poeżija, Immanuel Mifsud qiegħed kontinwament jindirizza lill-qarrej. Din insejġulha:
☐ personifikazzjoni ☐ apostrofi (marka)

5. X'inhu l-messagġ ewlieni li jrid jagħtina Immanuel Mifsud f'din il-poeżija?

_____ (2 marki)

2B. Ir-Referenza għall-Kuntest: In-Novelli (*Bejn Ħaltejn*)

7 marki

Aqra sewwa din is-silta meħuda min-novella *Xtara l-Ħut fil-Baħar* ta' Laurence Mizzi u wara wieġeb il-mistoqsijiet fuqha.

***Xtara l-Ħut fil-Baħar* ta' Laurence Mizzi**

- 5 Martu Ċikka issa kienet dratu. Meta tarah wara li jiekol bil-ħatfa, iferra' darbtejn inbid kienet tistennieh ħiereġ b'xi waħda ġdida. U għalkemm għall-ewwel kienet tiqaflu, wara ma kinitx tibqa' thaqqaqha. "Wara kollox", kienet taħseb bejnha u bejn ruħha, "flusu mhux tiegħu? Ma għandux lil min iħallihom. Aħjar jaħlihomm fil-logħob milli fi ħwejjeg oħra." Jum fost l-oħrajn kienet kesha xxoqq l-għadam u, kif kienet tagħmillu f'temp bħal dak, lestietlu ftit soppa tas-saqajn immellha. Kien jiġġennen għalihom is-saqajn tal-majjal u meta jaqbad waħda f'idu u jibda jmexmixha, il-klieb kien jaħbtuha ħażin għax ma kien iħallihom xejn xi jlaqqtu. Izda meta did-darba daħal id-dar u qaltu li kellhom saqajn tal-majjal għall-ikel, wiċċu ma xeghelx bħas-soltu. Ċikka xammitu mill-ewwel.
- 10 "Jaqaw ma tiflaħx, Ton?" staqsietu b'nofs qalb bħal dak li qallu kienet taf x'se jwegibha. "Le ...le ... X'ma niflaħx hu? X'inti thewden?" "Mela għax ma tridx tiekol?" "Min qallek li ma rridx? Inħobbhom tant is-saqajn ..."

Wieġeb:

1. F'din in-novella naqraw li s-Sur Tonin kien persuna popolari. Inti li qrajt din in-novella, x'sirt taf fuqu? Semmi żewġ affarijiet.

_____ (2 marki)

2. Fi kliem ek agħti żewġ karatteristiċi tal-karattru tal-mara tas-Sur Tonin.

_____ (2 marki)

3. Semmi ħaġa waħda li turi li din in-novella hija ambjentata f'Malta.

_____ (marka)

4. F'din in-novella naraw ħafna d-diskors dirett. Dan jintuża biex jagħti aktar _____ lill-istorja. (marka)

5. Din in-novella tittratta t-tema tal-_____. (marka)

Tmiem il-Karta